BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm001873

Dane szczegółowe

Właściciel:	**kustosz**
Kraj:	**Polska**
Okres historyczny:	**II Rzeczpospolita (Polska)**
Znaleziono:	**b.d.**
Materiał awersu:	**mosiądz**
Materiał rewersu:	**g.jednorodny**
Wykończenie:	**brak**
Sygnowanie:	**GRABSKI**
Wytwórca:	**GRABSKI Br. (Łódź)**
Średnica:	**23.0 mm**
Typ uszka:	**drut**
Rant:	**●--|**
Profil:	**(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- monogram [latin-D; latin-E; latin-K; latin-L]

Przeznaczenie

- kolejowy

Ostatnia aktualizacja: **2018-02-04 11:42**

Opis guzika btrm001873

Polski guzik kolejowy z okresu II RP
© *buttonarium.eu*

Awers przedstawia uskrzydlone koło lokomotywy (uniwersalny symbol kolejarzy), powyżej umieszczono symbol silnika elektrycznego (?) z rozchodzącymi się na boki piorunami (uniwersalny symbol elektryczności), na samej górze umieszczono skrót Ł. E. K. D, na obrzeżu guzika występuje pojedynczy, wypukły rant.

Rewers sygnowany: BRON. GRABSKI (nieczytelna liczba) ŁÓDŹ.

Przeznaczenie i datwoanie
Sądząc po skrócie, to guzik należał do pracownika Łódzkich Elektrycznych Kolei Dojazdowych (?), ale jest mały problem, bo 6 stycznia 1899 roku powstała Łódzka **Wąskotorowa** Elektryczna Kolei Dojazdowa, która w 1948 roku połączyła się z KEŁ (Koleje Elektryczne Łódzkie) i w wyniku powstały Miejskie Zakłady Komunikacyjne w Łodzi, które obecnie funkcjonującą jako Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne – Łódź. Niestety nie ma żadnej wzmianki na temat istnienia Łódzkich Elektrycznych Kolei Dojazdowych, są tylko informacje na temat Łódzkich **Wąskotorowych** Elektrycznych Kolei Dojazdowych.

Źródła
- Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska
- Biblioteka Cyfrowa Politechniki Warszawskiej - Przegląd techniczny, 1911, t. 49, nr 13, s. 266
- Kustowski W. - POLSKIE GUZIKI REGULAMINOWE NIEWOJSKOWE od 1918 roku, Kraków 2014
- Wikipedia.pl - Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne – Łódź
- www.mkmlodz.webd.pl - Łódzkie tramwaje i autobusy

Wytwórca: GRABSKI Br. (Łódź)

Bronisław Grabski (1891-1969), w 1921 roku założył zakłady przemysłowe produkujące m.in. guziki. Zakłady te mieściły się w Łodzi na ul. Zakątnej 59/61. Grabski był jednym z głównych producentów guzików dla Wojska Polskiego w okresie II Rzeczypospolitej (ok. 40 mln. szt.), artykułów strzeleckich, wyszkoleniowych, sprzętu do konserwacji broni, artykułów grawerskich (odznaki), artykułów fibrowych i skórzanych, hafciarskich i pasmanteryjnych oraz wszelkiego ekwipunku mundurowego i taborowego.

Ciekawostki
● W *Spisie abonentów Sieci telefonicznych Państwowych i Koncesjonowanych w Polsce (z wyjątkiem m. st. Warszawy) na 1939 r.*[1], na stronie 946 podano adresy i numery telefonów Bronisława Grabskiego:
- do zakładu: ul. Pogonowskiego 59/61, tel. 1 38 53
- mieszkania: ul. Kopernika 6, tel. 1 61 83[2].

● W 1936 roku zmieniono nazwę ulicy z Zakątnej na ulicę kapitana Stefana Pogonowskiego[3] - bohatera wojny polsko-radzieckiej 1920 roku. W 1945 roku, z powodów politycznych, musiano powrócić do nazwy Zakątna, ale za to w 1993 roku ponownie przywrócono nazwę kpt. Pogonowskiego[4].
● Oprócz sygnatur, na rewersie pojawiał się niekiedy rok produkcji (poniżej uszka), czasami był to pełny rok (np. 1934), a czasami tylko dwie ostatnie cyfry (np. 39). Powyżej uszka umieszczano kolejny numer matrycy - najczęściej w lustrzanym odbiciu.
● Na podstawie zarządzenia Przewodniczącego Miejskiej Komisji do spraw upaństwowienia przedsiębiorstw na m. Łódź z dnia 25 października 1946 r. ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Zarządu Miejskiego w Łodzi Nr. 10, poz. V. z dnia 18 grudnia 1946 r. zakłady Bronisława Grabskiego przeszły na własność państwa[5], po jakimś czasie przemianowano je na Łódzkie Zakłady Przemysłu Guzikarsko-Galanteryjnego. Początkowo używano starych matryc rewersów, co za tym idzie na guzikach widniały jeszcze sygnatury Grabskiego, później zmieniono sygnatury na ŁZG wraz z kolejnym numerem matrycy - najczęściej w lustrzanym odbiciu (patrz: ŁZG)

Źródła
- [1] Spis abonentów Sieci telefonicznych Państwowych i Koncesjonowanych w Polsce (z wyjątkiem m. st. Warszawy) na 1939 r.
- [2] Pozycja [1] - strona 946
- [3] Wikipedia.pl - Stefan Pogonowski
- [4] Wikipedia.pl - Polesie (dzielnica Łodzi)
- [5] MONITOR POLSKI. Dziennik urzędowy RP. Warszawa, dnia 30 kwietnia 1948 r. - strona 6, pozycja 246
- Polskie guziki wojskowe w XX wieku - Katalog z wystawy, Elbląg 1988

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.
Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. ***Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-15 08:38**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.11.23